

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA 30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN. OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 39. Šibenik, 21. rujna 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17. RUKOMSI SE NE VRAĆAJU. BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Javna grješnica

Prosvijetljeni razum ne može nikad razumjeti i opravdati bratoubilačko klanje, kao što je rat. Naročito to ne može shvatiti razum koji je prosvijetljen objavom Božjom.

Ali, kako je zdravoga razuma među najvišim krugovima već davno nestalo, to se ne smijemo čuditi, da je opet došlo do rata. Naprotiv, upoznavši svijet i prilike u njemu, moramo se čuditi, kako rat nije i prije buknuo.

Toliko puta mislimo o smrti, pa kažemo: Što bi čovjek sve dao, samo da se može osloboditi smrtno kose! Kad bi čitav svijet pripadao jednom čovjeku, odrekao bi ga se, samo da može vječno živjeti, da ostane na zemlji besmrtni!

Tako mislimo. — A zar je rat manje strašan od smrti! Ta, rat je, zapravo, najveća i najgroznija smrt! I, uza sve to, ljudi se već hiljade i hiljade godina kolju, isto tako kao što već hiljade i hiljade godina jedu, spavaju i žene se.

Kako to razložiti!

Bratstvo! — vikali su vođe francuske revolucije. Dakle i oni, koji s nikim nisu postupali bratski, priznavali su da je bratstvo, gledanje na svakoga čovjeka kao na brata, jedno od vrhovnih načela za postignuće pravde, reda i mira.

Ali, ideja bratstva — kako nas uvjerava duboka, religiozna duša Solovjeva — u bistvenoj je vezi s vjerom u Boga. »Čovjek sam po sebi ne može uspostaviti trajno bratstvo među ljudima. U paloj ljudskoj naravi jedan živi od smrti drugoga. A u čovječanskom se bratstvu otkriva drugi svijet, koji se ravna po sasvim suprotnim zakonima! I taj svijet se zove: kraljevstvo Božje...«

Eto razloga svake mržnje i svakoga rata: u dušama ne živi onaj drugi svijet — kraljevstvo Božje. Pre-slaba je i premalena vjera u Boga!

Iskrena ljubav prema Bogu nužno nas dovodi do ljubavi prema čovjeku. A gola, čovječanska ljubav, bez ikakve veze s Bogom, prazna je riječ i izmišljotina. Nemoguće je ljubiti čovjeka, a ne ljubiti Boga, kao što je i nemoguće ljubiti Boga, a ne ljubiti čovjeka! — Ko nam protivno tvrdi, naručimo mu luđačku košulju, i otpremimo ga s prvim vlakom na određeno mjesto.

Nikad se ljudi neće potpuno izjednačiti: nikad neće posjedovati jednaki dio zemaljskih dobara, niti će svi moći zauzimati jednake časti, iste položaje u društvu. A to nije ni po-

Apel našega biskupa

Na molitvu za mir

Grozne i sudbonosne dane proživljuje čovječanstvo. Narodi Europe krvavo se sukobiše. Čitava ljudska zajednica duboko je potresena te neizrecivo tjeskobna i neizvjesna za sutrašnji dan. Nestalo je u svijetu mira, koji je prvi uslov sreće, blagostanja i napredka naroda. Užasna se tragedija odigrava na poljima ovog našeg kontinenta. »Prijeti — kazao je sv. Otac Papa Pio XII dne 14 o. mj. prilikom predaje vjerodostojnica novog belgijskog poklisara pri Vatikanu — neizmijerna katastrofa jer ovaj novi rat, koji je već uzdrmao tlo Europe, a posebno katoličku zajednicu, ne daje nikakvih predviđanja pa se nemože očitovati ni dokle će trajati strahovito proljevanje krvi ni u komu se opsegu provoditi, a isto tako nemoguće je očitovati i njegove posljedice.«

Zaraćeni narodi a i drugi u ovim teškim danima mogu da s okrunjenim prorokom iz dna duše svoje vapiju: »Obuzeše nas bolesti smrtno, paklenski bolovi opkoliliše nas: u svojoj tjeskobi prizvasmo Gospoda« (Ps. 17, 5).

Što da mi učinimo? Čega da se prihvatimo? Kako da si pomognemo u ovom žalosnom času? — Ono što Sv. Otac Papa uvijek naglašava i uvijek preporučuje.

On u svojoj očinskoj ljubavi i apostolskoj brizi sve je poduzeo da spasi svijetu mir. Zalagao se je na različite načine kod svih država i vladara i pozivao je narode da se sporazume a da se ne utiču oružju za rješavanje međunarodnih sporova. U svom velikodušnom i dirljivom apelu, upravljenom dne 24 kolovoza u 7 sati uvečer preko radija, uzviknuo je čitavom svijetu: »Silom razuma a ne silom oružja pravda sebi krči put. Carstva koja se ne osnivaju na pravdi nisu blagoslovljena od Boga. Politika koja neće da zna za moral izdaje one iste koji je hoće takvu.«

Sv. Otac ne sustaje ni danas, u sred zveketu oružja i gruvanja topova, da govori o miru, da neumorno radi za mir te jedno svima preporučuje, a to je molitvu i molitvu, koju od prvoga dana svoga pontifikata ističe svima i u svakoj prigodi. — »U takvom stanju stvari upućujem molitve Svevišnjemu — kazao je Pijo XII u već prije spomenutoj prigodi dne 14 o. mj. — koji u svojoj ruci drži srca cijelog čovječanstva u nadi da

će jedino On skratiti dane patnje i ugroženim narodima ukazati nove puteve mira prije nego što se požar pretvori u opći kataklizam.«

U svom Autografu dne 11 o. mj. upravljenom Kardinalskom Kolegiju piše: »Osobito smo radosni što se osjećamo s Vama ujedinjeni u pouzdanoj molitvi, i na ovu goruću i neprestanu (molitvu) potičemo Vašu ljubav. U molitvi — kako Vi znate — je najjači razlog Naših nada. Oslonjeni o molitvu prosimo, s Vama i sa svima dobrima, da Bog što prije udijeli željeni stalni mir među ljudima.«

Da se spasi dakle svijet od propasti, koja mu prijeti i kakve ne bi bilo u povijesti čovječanstva, treba da se sa svim srcem utječemo molitvi, ovim moćnom sredstvu, ovom jakim oružju u rukama nas slabih: »Pouzdanoj molitvi pravednika mnogo može« (Sv. Jakov 5, 17). Ponizna i postojana molitva stalno će ganuti Božju Pravdu i Milosrđe da se skrate ovi strašni dani. Molitve pravednih duša dirnuće Božje Srce koje je uvijek puno ljubavi prema bijednom čovječanstvu. »I da se oni dani ne skrate ne bi se izbavilo nijedno tijelo: ali radi izabranih skratit će se dani oni« — kazao je božanski Spasitelj (Mat. 24).

Pozivljem Vas, dragi vjernici, na toplu, poniznu, ustrajnu i pouzdanu molitvu. »Padnimo pred Bogom ničice i plačimo pred Gospodinom koji nas je stvorio!« — Recimo s prorokom Joelom (2, 17): »Prosti Gospode, prosti narodu svojemu!« — Vapimo s okrunjenim prorokom »Ustani, Gospode, i ne odbaci nas do svrhe. Zašto odvrćaš lice svoje, zaboravljaš nevolju našu! Utroba naša prionu uz zemlju. Ustani, Gospode, pomoz nam i spasi nas radi imena svoga« (Ps. 43).

Svi koji imate žive vjere u Boga molite! Sve dobre duše, koje dnevno pregarate za dobro drugih, molite! Vi dobra djeca, čije su duše nevine, neokaljane grijehom, molite! Svi bez iznimke, a u prvom redu vi svećenici, podvostručite svoje molitve. Svi katolički zavodi, sve redovničke kuće, sva vjerska društva ovih dana mnogo molite. Sva svoja dobra djela namijenite za ovu svrhu. Često pristupajte sv. Pričesti i molite Euharističkog Isusa, kneza mira.

trebno za bratstvo među ljudima. Za bratstvo je potrebno samo jedno: da svi jedan u drugome gledamo sliku Božju!

Stulo se kažnjava obećaćenje kraljeve slike. A dok su slike kraljeva — mrtve slike, mi smo žive slike Božje! — Kad bismo bili prožeti s tom mišlju, zar bismo mogli ubijati ljude, te slike Božje! I to još bez ikakvog pravog razloga!

Evropa je davno postala javna grješnica. Razbila je, ne u srdžbi kao Mojsije, već u oholosti, dvije kamene ploče, na kojima su bile ispisane zapovijedi Božje. I sada se kotrlja niz brdo, u propast...

Ko će je moći zaustaviti u tom smrtonosnom sunovraćanju! Bog bi je mogao, ali kako nas je obdario slobodnom voljom, to je neće spasiti protli našoj volji.

U svakoj župi, u svakoj crkvi neka se moli za mir.

Svećenici neka pozovu svoje vjernike da neprestano mole!

Približava se mjesec listopad, koji je posvećen Bl. Djevici Mariji, Kraljici Mira. Kroz cijeli ovaj mjesec treba namijeniti sv. Krunicu za mir svijeta. Sv. Ružarje u više prigoda oslobodilo je kršćanski svijet i katoličku Crkvu od tolikih nevolja i pogibelji i povratilo uznemirenom čovječanstvu mir. Dosta je spomenuti Pape Sv. Pija V i Inocencija XI koji su u teškim danima za svijet i za Crkvu upotrebljavali ovo moćno oružje i preporučivali molenje sv. Ružarja vjernicima kao moćno sredstvo protiv svakoga zla.

Dušobrižnici u svojoj revnosti u svakoj prigodi pozivaju vjernike na molitvu te dobra i pobožna djela a uvijek namjenom da se isprosi uznemirenom svijetu mir.

Od sada unaprijed do svršetka ovoga rata pri svakoj sv. misi neka se nadoda kolektu »Pro pace« kao »pro re gravi«. Tako isto pri izloženju Svećotajstva neka se moli ista kolekta »pro pace«.

Neka bude naša trajna želja i molitva: »Daj, o Gospodine, mir u naše dane!«

Na dan 1 listopada, blagdan Presvetog Ružarja, ili u koju drugu nedjelju listopada, neka se u svim crkvama šibenske biskupije i apostolske administracije pjeva psalam »Smiluj mi se, Bože« s molitvom »za mir«.

Ovo će se pastirsko pismo pročitati vjernicima po svim crkvama šibenske biskupije i apostolske administracije.

Od Biskupskog Ordinarijata. Šibenik, 20 rujna 1939

M. † P.

✠ Fr. Jeronim biskup, adm. ap.

Sv. Otac Papa za mir

Sv. Otac Papa Pio XII. u svom govoru, prilikom predaje vjerodostojnica novoga belgijskog poklisara pri Vatikanu dra Nieuwenhuys, 14. t. mj., među ostalim, kazao je i ovo:

»Početak ove Vaše misije koincidira s časom tragične napetosti, koja ispunja Naše srce dubokom žalostću.

Ono, što je od zadnjega svjetskoga sukoba unaprijed bilo velika zebnja te strah i trepet naroda, postalo je ponovno stvarnost, stvarnost neizmjerne katastrofe! Jer za ovaj novi rat, koji

Evropa može spasiti sama sebi! Mora opet postati svijesna međunarodnoga bratstva, koje je u bitnoj vezi s vjerom u Boga; mora se uskrisiti uvjerenje, da se u svakome čovjeku skriva slika Božja.

Slike smo Božje. Djeca smo Božja. Braća u Kristu! A ne vuci i hijene, bijesna štenad bez duše i svijesti!

Tako mislimo. Tako propovijedajmo. Tako radimo. Ig.

je već uzdrmao tlo Evrope, a na posebni način tlo jednog Katoličkog Naroda, nikakvo ljudsko predviđanje ne može proračunati, ni kakvu stravičnu količinu pokolja u sebi nosi ni kakvi će mu biti opseg i kasnije komplikacije.

Vaša Preuzvišenost s punim pravom spominje napore, što ih je Vaš Vladar učinio do zadnjega trenutka, da spasi ugroženi mir i poštedi narode Evrope najtežih nesreća. No tko je ikad gorljivije mogao biti raspoložen, da podupre ove velikodušne pokušaje negoli Zajednički Otac Kršćanstva? Po dužnostima Naše apostolske službe postavljenu iznad pojedinačkih sukoba i u Našoj očinskoj brižljivosti zabrinuti za istinsko dobro svih naroda, Mi smo vidjeli, s velikim bolom srca, kako se iz dana u dan primiče kataklizam, koji će uslijediti kao neizbježiva posljedica napuštanja načela pregovora i pribjegavanja sili oružja.

Nije Nam od potrebe da ponovimo, kako Nas je predviđanje ovako velike nesreće neprestano pratilo od prvoga dana Našega pontifikata; kako do zadnjega trenutka pred eksplozijom neprijateljstva Mi nijesmo ništa propustili od onoga, što smo mogli pokušati — bilo molitvama i javnim pobudama, bilo povjerljivim putem, više puta ponavljanim i tačno određenim — da rasvijetlimo duhove u posleđu težine pogibli i da ih dovedemo k lojalnim i miroljubivim pregovorima na temeljima — jedino čvrstim i trajnim — pravde i ljubavi: pravda dodijeljena najslijebijem isto tako kao i najsličniji; ljubavi, koja bi služila kao brana protiv stramoučica enoizma, tako da se čuvanje prava pojedinoća ne izrodi u zaborav, niekanje ili pozitivno kršenje prava drugih.

Danas nažalost gruvanje topova, buka i metež borećih se armija te vrlo brzo odvijanje ratnih događaja u stanju su, da poklope sve druge glasove. Već zabočeta neprijateljstva, na nekim sektorima s munjevitim učincima, čini se, da su sada borbama za mir zakrčila puteve, koji su, još jučer, mogli izoleđati pristupačni uzajamnoj dobroj volji. U takvom stanju stvari Mi upućujemo Naše molitve Bogu, koji drži u ruci srce ljudi, da On skratiti dane kušnje i otvori narodima, kojiima priete neizreciva zla, nove puteve k miru, prije nego li se sadašnji požar pretvori u opći veliki požar.

A jer smo Mi, iako nedostojni, Namjesnik Onoga, koji je sišao na na zemlju kao »Knez mira«, osjećajući se suviše poduprti molitvama vjernika i okriepljeni dubokom sigurnošću, da su s Nama bezbrojne duše dobre volje, ne ćemo prestati pozorno vrebati, da ih iskoristimo sa svom Našom moću, prilike, koje će nam se pružiti: prije svega, da opet dovedemo narode, danas uzbuđene i ra-

stavljene, k zaključanju časnoga mira za sve, u suglasju s čovječanskom i kršćanskom savješću, mira, koji će štiti životna prava svakoga pojedinoga te koji će obezbijediti sigurnost i spokojstvo Država, a, dok sve to ne bude moguće, da barem ublažimo već zadane rane ili one, koje će biti zadane u buduću. U ovom pogledu milo Nam je spomenuti neke izjave, kojima su ratujuće Sile pri početku sukoba javno potvrdile svoju volju, da će, tokom ratnih operacija, primjenjivati zakon čovječstva i da će se držati sklopljenih međunarodnih sporazuma.

Mi dakle hoćemo da se nadamo na osobiti način, da će građanski slojevi biti pošteđeni od svake izravne vojne operacije; da će, u osvojenim krajevima, biti poštivani životi, vlasništvo, čast i vjerski osjećaji stanovništva; da će se s ratnim zarobljenicima postupati čovječno te će bez zapreka moći da prime utjehe vjere; da se ne će upotrebljavati zagušljivi i otrovni plinovi.

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 24. IX.: Sedamnaesta nedjelja po Duhovima. — Bl. Djevica Marija za otkup sužanja. Godine 1218. bijaše ustanovljena redovnička zadruga pod zaštitom Bl. Dj. Marije za otkup sužanja. Članovi ove zadruge polagali bi zavjet, da će sve učiniti za otkup zaslužjenih kršćana, a u potrebi i sebe davati u zalog.

Ponedjeljak, 25. IX.: Sv. Kleofa, mučenik. Bio je Kristov učenik iz Emausa. Židovi ga radi sv. vjere pogubiše.

Utorak, 26. IX.: Sv. Ciprijan i Justina, mučenici. Ciprijan u djetinjstvu bijaše poganim i bavio se čarobnjaštvom. Zaljubljen u Justinu sve je učinio, da dobi za se Justinu, ali bez uspjeha. Vidjevši Justinin sveti život obrati se i primi sv. krštenja. Obojica podniše mučeničku smrt za vrijeme Dioklecijanova progonstva.

Srijeda, 27. IX.: Sv. Kuzma i Damjan, mučenici. Bili su braća iz Arabije. Najstarije tradicije vele, da su bili liječnici. Obojica za vladanja Dioklecijanova bili su propeti na križ, a zatim im glavu ot-sjekloše.

Četvrtak, 28. IX.: Sv. Većeslav, češki vojvoda i mučenik. Pomažao je siromahe, pokopavao mrtve, pohađao bolesnike i utamničnike, dok ga častohlepna ruka nije uklonila s ova svijeta.

Petak, 29. IX.: Sv. Mihovil, arhanđeo branitelj Božje časti i imena.

Subota, 30. IX.: Sv. Jeronim, priznavalac i naučitelj sv. Crkve te zaštitnik Dalmacije. Bio je naše gore list. Umro je g. 420.

SEDAMNAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Efežanima (4, 1—6). — Braćo! Molim vas ja sužanj u Gospodinu, da se vladate kako se pristoji vašemu zvanju

u koje ste pozvani, sa svom poniznošću i krotkošću, sa strpljivošću podnoseći jedan drugoga u ljubavi, brinući se da čuvate jedinstvo duha u vezi mira. Jedno ste tijelo i jedan duh, kao što ste i pozvani na jedno ufanje zvanja svoga. Jedan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje. Jedan Bog i Otac sviju, koji je nad svima i po svemu i u svima nama. On je blagoslovljen u vijeke vjekova.

† SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Mateju (22, 34—46). — U ono vrijeme pristupiše farizeji k Isusu i upita ga jedan od njih, naučitelj zakona, kušajući ga: Učitelju, koja je najveća zapovijed u zakonu? Reče mu Isus: Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom pameti svojom. Ovo je najveća i prva zapovijed. A druga je slična ovoj: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci. A kad se sabraše farizeji, upita ih Isus govoreći: Što mislite za Krista, čiji je Sin? Rekoše Mu: Davidov. Reče im: Kako dakle David u Duhu naziva Njega Gospodinom govoreći: »Reče Gospodin Gospodinu mojemu: sjedi o desnu moju, dok položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim?« Kad dakle David naziva Njega Gospodinom, kako Mu je sin? I niko Mu nije mogao odgovoriti ni riječi, niti se ko usudi od toga dana da Ga što više zapita.

NAJVEĆA ZAPOVIJED

Što se duhom vjere i neprestanim naporom više ulazi u duhovni život, sve više se shvaća, kako je kršćanska savršenost vrlo jednostavna i kako se na kraju krajeva svodi na jedinu i najveću zapovijed: ljubav.

Ljubav Boga u sebi samome; ljubav Boga preko iskrnjega.

S razlogom zato sv. Augustin kliče: Ljubi, pak radi, što hoćeš! Tko ljubi, ne osjeća truda, a ako ima truda, ljubi ga (Kempenc).

Ljubav je kruna i glavni sadržaj svih drugih kreposti, kako nam to tumači u Poslanici sveti Pavao: poniznosti, krotkosti, velikodušnosti, strpljivog uzajamnog podnašanja.

Ako dakle hoćeš da napreduješ u kreposti, rasti u ljubavi. »Početnička ljubav, kaže sv. Toma, je početnička i nesavršena krepost; velikoj ljubavi odgovara velika krepost; savršena ljubav istovjetna je sa savršenom krepošću.

Napredovati ćeš u ljubavi u onoj mjeri, koliko se budeš znao osloboditi sebe sama i zemaljskih čežnja, da »slijediš Boga čistim srcem« (Početna molitva); uronivši često u razmatranje i intenzivnim euharistijskim životom u silni ocean božanske ljubavi; pirci plamenove ove ljubavi malim i stalnim žrtvama svakoga dana i svakoga sata.

Ljubav nije ništa drugo nego učiniti intimnijim naše sjedinjenje s Kristom, kojega smo mi mistično tijelo. Jer »samo je jedno tijelo i jedan duh... Jedan Gospodin... Jedan

metara, te našli zadnja izlazna vrata, bilo je točno podne.

Ostavismo stanicu, ali ne buku, štrof, guranje i gužvanje. To nas je pratilo kroz sve dane našega boravka u Milanu, od 26 do 30 srpnja.

Uz ostali službeni i poluslužbeni zapt, skućena nam je bila i sloboda kretanja. I u Zagrebu te kojiput redar zaustavi na pločniku, dok prođu konji, automobili i tramvaj, ali to nije ništa prema onim bešćutnim automatskim semaforima, koji na svakom prelaznom kutu porugljivo žmiruju i zapovijedaju ti crvenom, zelenom i žutom bojom: Sad stani, sad prođi ili se požuri u trku.

Kad sam bio »dobre volje«, osobito kad bih ostao sam na pločniku, najradije bih se bio bacio kameonom u ona velika staklena zeleno-žuto-crvena oka, ali to nikad ne učinih zbog mnogih razloga, a najvažniji je od tih, što nigdje po milanskim ulicama ne vidjeh ni jednoga kame- na.

Nastanili su nas u jedan pensio- nat njemačkih časnih sestara, gdje smo, na čitavom putovanju, bili najbolje i najobilnije dvoreni. A to s jednostavnoga razloga, što je na koncu naš vođa i ministar financija morao najdublje zavući ruku u džep.

Milan je velik. Donedavno je bio i

veći od Rima. Dnevno po njemu šulja oko milijun pari cipela. Zato i ostado smo u njemu tri dana i po, da ga, barem protrčimo s kraja na kraj.

Industrija sve mehanizira, pa je mehanizirala i život u Milanu. Gradom te vode duge i široke asfaltirane ulice, kroz koje jure sva moguća prometna sredstva, a sa strane se, kao pomamni konji, propinju moderne višekratnice sa stolinu balkona i s tisuću zastrtih prozora, iza kojih se odvijaju male i velike tragedije velegradskih stanovnika.

Tako skačući s trotoara na trotoar uđosmo i pod galerije Viktora Emanuela II. — Da ne bi ko pomislio, da su to krasne umjetničke galerije slika ili kipova, moram razjasniti, da su to četiri najprometnije trgovačke ulice, povezane i nadkrovljene staklenim svodovima. U sklopu tih trgovačkih kuća nalazi se i čuvena veletrgovina »Casa Rinascente«, koja odgovara našem Kastneru i Öhleru u zagrebačkoj Ilici.

Ideš li na putovanje u ženskom društvu, onda između ostalih dužnosti je i ta, da češće staneš pred dućanskim izlozima, a onda da ulaziš i u same dućane. Zašto bi bio neoprostivi propust, da nismo ušli i u »Casa Rinascente«, i kako smo ušli, tako bi-

Jeronimske knjige za g. 1940.

I ove godine izdaje Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima devet knjiga svojih godišnjih izdanja, a prve tri t. zv. »Trojka za 15 dinara« već je dovršena i raspućava se.

Prva knjiga u trojci jest poznati i popularni kalendar »Danica«. Njezin je sadržaj raznolik i zanimiv, a sastoji se od 21 članka, 7 pripovijesti i 12 pjesama od 34 suradnika iz raznih krajeva, gdje živi hrvatski narod. Uz štivo ima 84 slike, a kalendar je dvobojan i ukrašen vinjetama. Novi omot u dvije boje vrlo je ukusan, kao što je sva ovogodišnja oprema knjiga zaista lijepa.

Ako kod nas Hrvata izlazi pet kalendara s pretežno vjerskim sadržajem, to jedan kalendar svjetskoga sadržaja, kakav je »Danica«, koji razraduje razna aktualna pitanja, ali s ispravnom katoličkog gledišta ima naročitu zadaću.

»Danica« ulazi u trojku, ali se može dobiti i zasebno za 10 dinara, odnosno za samih 8 dinara, ako je kupac član Društva sv. Jeronima.

Druga knjiga trojke jest zbirka pripovijesti od Branka Klarića, koja nosi naslov po prvoj pripovijesti: »Majčin grijeh«. Mladi talentirani pisac živući povučeno u seoskoj tišini dalmatinskih Poljica priča zanimivo i profinjeno. Naslovi priča jesu redom ovi: »Majčin grijeh«, »Srce Ive Tihana«, »Izgubljena sreća«, »Spaljena oporuka«, »Nikica«, »Sestra Marija«, »Videnje«, »Stara lađa«, »Sest mjesto tri«, »Križ Petra Bore« i »Uskrsna zvona«.

Treća knjiga trojke je »Pravni životna selu«. Tu je sudac dr. Mijo Lehpamer iz svoje obilne prakse upozorio i pučkim načinom protumačio one najvažnije zakone i paragrafe, koji se naročito tiču seljaka i posjednika zemlje. Koliko je ta knjiga važna i potrebna, pokazuje nam njezin sadržaj: »Značenje i važnost zemljišnih knjiga, Uknjižbe, Predbilježbe i zabilježbe, Zaštita posjeda, Pravljenje oporuke, Preinačenje i opozivanje oporuke, Nasljedne pogodbe, Odricanje od nasljednog prava i nasljedstva, Nasljedovanje po zakonu, Nužni dio, Ostavinska rasprava, Opća pravila za pogodbe, Pravno nevaljane pogodbe, Usmeni, pismeni i javno bilježnički ugovori, Kapara i odustatna, Svjedoci pogodbi, Darovanja, Kupoprodajna pogodba, Zajmovi i zadužnice, Mjenice, Posebna vrst zadužnice, Brisanje uknjiženih tražbina, Pogodba o mirazu, Odvjetničke pogodbe i poslovi.

Ako svaki glasnik stoji po 15 dinara, to je zaista vrijedno za ovakve tri knjige dati jednaku svotu, pa ih imati trajno i nizati u Jeronimsku kućnu knjižnicu, koja je savjetnik, prijatelj i ponos svakoga hrvatskog doma.

Bog i Otac sviju, koji je nad svima i po svemu i u svima nama (Poslanica).

Podlistak

Šetnja velegradom

Stanovnici sela nemaju modernoga komfora, ali u dovoljnoj mjeri uživaju mir i tišinu. A to je, mislim, najveći komfort. Zato je nama sa sela veoma neobično, pa i neugodno, kad se šeećemo pločnicima milijunskih gradova. Tu, mjesto čarlijanja vjetra, slušaš bučno drndranje autobusa, tramvaja, teretnih kola... mjesto pijeva ptica, zaglušno zavijanje truba i sirena.

Milan je milijunski grad. Nemiran, užurban, bučan. O tome nam govori već sam ulaz u nj, ili bolje: ulaz u njegovu novu gorostasnu željezničku stanicu. Gubiš se pod onim golemim staklenim svodovima, jedva se krećeš između mnoštva, koje nešto pita, okreće se, traži, razgovara, viče, smije se, ljuti i psuje... Sve je kao na kakvom velikom međunarodnom sajmu. Svi putnici, jedan drugome nepoznati. Zato se samo žuriš da nađeš ulaz ili izlaz, pa da što prije ostaviš tu gorostasnu neman, a kojoj nadjevuše lijepo ime: stanica.

Kad smo se progurali kroz one trijemove i hodnike, duge i preko 200

smo bili i izašli, da nam se nešto ne dogodi. Zapravo ne svima, nego samo gospođici Mariji Sabljak, učiteljici iz Pitomače.

Eto: Izgubila se! — Pregledavajući, valjda, sve od puceta i napršnjaka do gotovih svilenih i vunelih toaletta, što je sve izloženo po mnogim odjeljenjima i u raznim katovima, osamila se i zagubila. Točnije: Nije se ona izgubila, već smo je mi izgubili. — Zamolili smo, da je traže preko megafona koji je, valjda, baš u tu svrhu namješten u dućanu. I zvali su je do tri puta, premda nam rekoše, da samo djecu traže megafonom.

Kad nije pomogao ni megafon, podosmo naprijed s uvjerenjem da će se, kao odrasla, sigurno snaći. I zbilja: doskora se našosmo u katedrali — Ostade samo jedna posljedica: unaprijed smo je zvali — »Maria bambina«.

Stojim pred milanskom katedralom, i nikako mi se ne da unutra. Vanjšina, promatrana bilo s koje strane, začarala me i prikovala. Stojim i mislim: To je dakle, to čudo graditeljstva, o kojemu sam čuo već toliko puta pričati, koje sam i gledao na mnogim razglednicama, ali nikako nisam mogao zamisliti nešto kao što je zbilja u naravi.

Uopće: Rijetko kada nešto zami-

Iz naših krajeva

POTPISANE UREDBE O PRENOSU KOMPETENCIJA NA BANSKU VLAST. 20. t. mj. ban Hrvatske dr. Ivan Subašić odveo se u audijenciju Nj. V. Namjesniku Pavlu, kome je podnio na potpis uredbe o prenosu kompetencija sa središnje vlade u Beogradu na Bansku Vlast u Zagrebu kao i ostale uredbe, koje se odnose na organizaciju vlasti u Hrvatskoj.

POVJERENIKOM ISPOSTAVE BANSKE VLASTI U SPLITU ban Hrvatske imenovao je g. Matu Bulića, dosadašnjega banskog savjetnika u Splitu i poznatog stručnjaka u upravnim poslovima. Time je prestala funkcija privremenog vršio- ca dužnosti g. Lugera, bivšeg podbana. Imenovanje g. M. Bulića s velikim zadovoljstvom je primljeno od svih Hrvata u dalmatinskom dijelu Hrvatske. Povjerenik g. Bulić 18 t. mj. preuzeo je agende od g. Lugera, a 19 t. mj. primio je šefove odjela i kotarskog predstojnika dra Rajevića.

NOVA UPRAVA PROVINCIJE OO. TRECOREDACA. Preč. o. General, koji je pred 2 mjeseca obavio kanonsku vizitaciju hrvatske Provincije oo. Trecoredaca, pred malo vremena imenovao je, uz jednoglasnu privolu cijele generalne Kurije, mp. o. Lovru Hrčića, dugogodišnjega poglavara raznih samostana i dosadašnjega kustosa, provincijalom. Novi provincijal je nato održao sastanak sa svojim savjetnicima u Krku, kamo je doputovao sa svojim tajnikom o. Gabrijelom Badurina, te su imenovani ostali poglavari samostana: za Zagreb o. Teodor dr. Badurina, koji je ujedno i ekonom provincije; za Ogulin o. Josip Dujmović, urednik Vjesnika Poč. Straže i defintor, a njegov je vikar o. Ignacije Mašina, defintor; za Porat o. Benko dr. Žgombić; za Glavotok o. Srećko Dujmović; za Krk o. Metod Antončić; za Skoljč kod Preka o. Pavao Badurina, defintor, gdje se nalazi i treći defintor o. Drago dr. Prendivoj; za Zaglavu o. Šime Vladović; za Hercegnovi o. Ignacije Radić, exprovincijal i sadašnji kustos.

ATENTAT NA BANA U SKOPLJU. 6. t. mj. ubio je u Skoplju otpušteni zapovjednik redarstvene straže Bogoljub Ivanišević bana vardarske banovine Vladimira Hajduk-Veljkovića. Istoga dana Ivanišević je bio otpušten iz službe, pa mu se na ovaj način htio osvetiti, što ga je otpustio iz službe.

NOVI UREDNIK »SELJACKOG DOMA«. Glavni tajnik HSS g. dr. J. Krnjević preuzeo je uređivanje glavnoga stranačkoga glasila »Seljački Dom«.

IZGORJELA TVORNICA CELULOZE. U Drvaru do temelja je izgorjela velika tvornica celuloze. Šteta se cijeni na dva milijuna dinara. Grom je udario u jedan od dimnjaka tvornice, uslijed čega je nastao kratak spoj na više mjesta u tvornici i požar se pojavio u nekoliko odjeljenja.

NOVIM BANOM VARDARSKE BANOVINE u Skoplju postavljen je Aleksandar Andrejević, sudac kasacije u Beogradu.

šljamo kao što je u naravi. Ili zamišljamo ljepše i veće nego što jest, ili manje i jednostavnije. — Za milansku katedralu sudim, da je niko ne može predstaviti u mašti onakvu kao što je u zbilji.

To nije kuća! To nije kamen! Čini se kao pjesnička utvara koja lebdi visoko nad krovovima; kao orijaško stablo, s hiljadama grana i grančica, s kojega olupiše koru sve do bijeloga lika i stresošve svo zelenilo; kao visoko brdo od nagomilanih bijelih čipaka.

Da, milanska crkva nije sagrađena od kamenitih zidova, već ispletena od nekih čarobnih vezilja u jednu golemu zamršenu čipku.

Započeta s gradnjom već 1386 godine, a, kažu, još ni do danas nije potpuno dovršena!

Sve, osim pročelja, koje je u romanskom stilu, kipi prema nebu u gotškim šiljcima. Kipove i kipiče niko se ne usuđuje brojiti, jer je to i nemoguće. Vodiči kažu, da ih ima, što iznutra što izvana, oko 3500. Prava šumal!

Napokon se rastriježnjem i ulazim unutra. Po sredini se dižu drvene ograde. To radnici postavljaju nove mramorne ploče po tlu, koje se već istrošilo pod nogama milijuna posjetilaca.

Pogledi u budućnost

Na stotine puta sigurno se napisalo i reklo: Na prekretnici smo novoga vremena.

Ako ikada, to danas možemo reći: Već je nastupio suton vremena ovih naših dana, koje neka razumije svak, samo ne razuman čovjek. Ono što mi doživljujemo i o čemu svjedočimo nosi obilježje vijeka u komu je razum dobio otkaz za neograničeno vrijeme, a svako dobro, koje ima u srcu svoje sjedište, kao: dobrotu, ljubav, plemenitost, izbačeno je na ulicu, da kao siročić crkne od gladi i svisne u bolima. Nemoguće je, apsolutno je nemoguće, produžiti ovim i ovakvim putovima.

Koje je to dobro, koje mi nismo prokartali? Koja je to istina, koju mi nismo izdali? Mi smo se nadimali propovijedanjem da smo sebi jedino potrebni, mi smo se opijali pićem samohvale i svemoći, mi smo deklamatorski, a orkanski jako, kričali, vikali i Bogu davali rokove, da nas satire, ako može; ima li hule, koju naš jezik nije prema gore siktal? Mislili smo da ćemo imati puninu sreće, kada budemo mogli reći da smo potpuno svoji i da nema nikoga koji bi i milimetar bio veći od nas, a sreća, koju smo olovkom u ruci, po našim računima, bili učinili, okrenula nam se u nesreću, u katastrofu, u nakazu smrti, ne naravne, nego nasilne, kojoj nikada nije dosta krvi ni života, koju ne bi zagasile sve oceanske dubine.

U sreći osjetili smo svoju nesreću potpunu i do očajja gorku.

Mi znamo da iza gmljavine i orkanskoga nevremena dolaze sunčani dani s bistrim ozorjem, koje se cakli od svježine i čistine. Uvjereni smo pod cijenu vlastitoga života, koji je svakomu normalnomu čovjeku najviše zemaljsko dobro, da nad sudbinom čovjeka bdiće uvijek budno oko i očinska skrb, a isto tako vjerujemo, da nas pušta gledati prizore, u kojima se naša djela mrve kao lončarevi sudovi, kada se s njima lupi o tvrdu stijenu. I to zato, da naši mozgovci već jednom, bolje ikad nego nikad, počnu normalno djelovati, vođeni osnovnim zakonom, da mi sebi nismo dosta i da sami po sebi ne možemo sve.

Ne moramo misliti da je ovo napisano samo radi rata koji se vodi na poljskom tlu i da se odnosi samo

na vrhovne stožere, koji jesu najveći zločinci čovječanstva, ali ne i jedini! Ovo je napisano za sve nas, jer se u malom odigrava u nama ono što je dovelo i dovađa do ovako krvavih obračuna — klaonica. Ne dozvoljavamo nikomu kriti istinu, pa sada to hio diplomatskim jezikom učeno ili prevrtljivo zataškavati — ono što mi danas pred sobom imamo, žetva je onih, koji su sijali otrov bezvjerja. Sve drugo ide u pozadinu, bolje, ako pred oko i iskaču pitanja krupna i krupnija, ta su pitanja i opet iskrsala, jer se decenijama govorilo i propovijedalo o kruhu, kao jedinosti stvarnosti života, a, jer želucu nikada nije dosta, onda je posve naravna posljedica govora ono što mi pred sobom imamo.

Najveći zločinci čovječanstva jesu propovjednici otpada od duhovnih dobara, kojima je nosilac Bog. Bez Njega, sva duhovna dobra su samo riječ, koja može biti lijepa, ali bez ikakva značaja u životu čovjeka i čovještva.

Ne moramo svi doživjeti onakve časove jeze u kakvima se nalazio gornji dio Evrope svih dana ovoga mjeseca, ali, jedno je istina, za koju bismo voljeli da ne bude istinita: lo- move, a ne dane sreće doživljavamo širenjem otpada od Neba. A tihi otpada je u takvoj formi i širini, da čovjek naprosto prestaje misliti. Genijalna duša s najdubljim poštovanjem izgovara ime Onoga koji je dao osnovne zemlji i čudesnom snagom uzdržava sve oko nas, a prazna duša, koja je otrovana, a misli da je izliječena, sike, ne psost, koja je žalosna mana našega naroda, nego hule takve psosti da mi počinjemo sumnjati u sretnije i bolje dane. Mali narod, koji ne može prkositi snagom oružja, može dati otpor jedino jačinom svoje zdrave duše.

Hoćemo li imati zdravu dušu, kad je otpad tu, a računom možemo točno dokazati, da otpad od Boga vuče za sobom zla, koja gore od svakoga dušmanina spremaju smrt narodnom životu.

A najteže je govoriti s čovjekom koji je glup, a pokvaren, jer misli da mu nisi ni ravan, pa sada imao zna- nje svih veličina.

Junior

Posljedice neutralnosti

Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 13. t. mj. piše:

»Kao što je poznato, Jugoslavija želi u današnjem europskom sukobu ostati neutralna. Srpski se seljak još ni danas nije potpuno oporavio od ratnih pustošenja, a Hrvatska će se tek početi oporavljati od dvadesetogodišnjeg pustošenja raznih protuhrvatskih režima. Stoga je sasvim razumljivo, što jednako i Hrvati i Srbi žele, da

njihova državna zajednica ostane neutralna. Međutim, kako smo već u nekoliko navrata spomenuli ovaj sadašnji sukob među velikima ne će ostati bez posljedica u gospodarskom životu malih, koji žele sačuvati neutralnost.«

Toga je mišljenja i beogradska »Samoupravac«, koja u broju od 12. t. mj. piše:

»Medunarodni ekonomski poremećaji ogledat će se u dva pravca: u pogledu na

Kao najveće bogatstvo i svjetsku rijetkost, čuvar bazilike pokazuje nam glavni oltar. — Gledam i čudim se, u čemu je to bogatstvo i rijetkost. Obično obojeno drvo!

Ali kada zazveči veliki svežanj ključeva, koje na desetak mjesta uvuče u ono obojeno drvo i zakrene ih, drvena maska spane, i pred nama zablista srebro, zlato i biserje. — Čitav oltar je skovan od toga dragocjenog materijala! Vrijednost mu se cijeni na 30 milijuna lira, pa ga zato i štite onoliki ključevi.

Za vrijeme Svjetskoga Rata oltar su, radi sigurnosti, prenijeli posebnim vozom u Vatikan, a danas je opet na svojem mjestu. Pitanje je, ne će li ga trebati ponovno prenašati...

Posjećujući stare, osobito sredovječne, crkve i bazilike obuzima nas divljenje nad veličinom vjere njihovih graditelja. Koliko je u njima umjetnosti i bogatstva! Svaka je bogati muzej, često bogatiji i zanimljiviji od mnogih u koje se ulazi s plaćenom ulaznicom.

— Rekoh li o Milanu sve, što sam namjeravao reći?

Nel — Reći ću još koju.

Don Ivo Grgurev

svjetsku privredu i u pogledu na pojedinačne privrede svih država napose tako, da će i neutralni morati da računaju s ograničenjima, lišavanjima i drugim negativnim pojavama u opticaju dobara. Zato se može reći, da će sve privredne grane imati da trpe sa sličnim neželjenim činjenicama. Jednom riječi, ne će biti društvenoga reda, koji ne će osjetiti, koliko je fatalan europski sukob na sjeveru, ma koliko on bio geografski udaljen od drugih točaka našega kontinenta. Zato vidimo, da sve neutralne zemlje, od Švicarske pa sve do naše susjedne, prijateljske i bratske Bugarske, već poduzimaju potrebne socijalno-privredne mjere, koje imaju ove ciljeve: 1. Da političkoj neutralnosti dadu i logičnu privrednu podlogu (i zato neutralne države zabranjuju izvoz oružja, municije i sličnih produkata). 2. Da spriječe izvoz onih sirovina, koje su neophodno potrebne domaćoj industriji. 3. Da spriječe izvoz životnih namirnica, potrebnih domaćem tržištu radi lakšeg održavanja njezina normalnog nivoa. 4. Da garantiraju normalan opticaj namirnica i drugih dobara, tako da cijene ostanu humane i racionalne, da odgovaraju dakle uvjetima čovjeka svoje sredine i visini zarade u toj sredini, te da se spriječi svako špekuliranje i da se omogući takvo snabdjevanje građana svim životnim potrebama, da nikakav poremećaj privrednoga reda ne remeti onu socijalnu solidarnost, koja treba vezati sve državljanke jedne zemlje u ovim kritičnim časovima, koje su neutralni najmanje željeli i zbog kojih moraju da budu obazrivi ne samo politički, nego i privredno.«

Križarske vijesti

NOVO KRIŽARSKO BRATSTVO osnovano je u Delibašinom Selu (okružje Banjaluka).

ODRŽANE PROSLAVE. 13. VIII. održana je proslava Križarskoga dana u Dubašnici na otoku Krku za čitavo Okružje, na kojoj je govorio br. Lav Znidarčić. — 15. VIII. održane su proslave Križarskoga dana u Nedelišću, gdje su govorili delegati VKB br. Frano Grgić i br. Vjenceslav Pech te u Šemovcima, gdje je govorio delegat br. Rudolf Pavlek.

— Održana je priredba u Molvama, na kojoj je bio delegat Krajevno odbora Bjelovar. — Održana je priredba Križarskoga dana u Dugom selu, gdje je kao delegat VKB-a bio prof. Mirko Cerovac, i u Gornjoj Stubici, gdje je kao delegat bio br. Josip Haman, te svečano primanje Malih Križara u Širokom Polju. — Održana je priredba Križarskoga dana u Bjelovaru, gdje je kao delegat VKB-a bio br. Lovrić Vlaho, zatim u Lipiku, gdje je kao delegat bio br. Matejlan, i u Trstenu. — 10. IX. održana je priredba u Daruvaru, na kojoj je bio preč. g. dr. Milan Beluhan, generalni duhovnik VKB-a, i delegat VKB-a.

ODGOĐENE PRIREDBE. U nekim mjestima već najavljene priredbe morale su se odgoditi radi odlaska članova u vojsku. Tako je odgođena i priredba u Podbrestu, koja se trebala držati 17. IX., te u Novoj Kapeli, koja je bila zakazana za 24. IX.

RAD STALEŠKIH ZAJEDNICA. Započele su radom sve Zajednice VKB-a. Ovih dana već je poslana okružnica svim đacima, radničkim i seljačkim društvima, dok će okružnica za Male Križare izaći za par dana. Molimo sva Bratstva, da se drže uputa, izdanih u okružnicama.

SKUPŠTINA VELIKOG KRIŽARSKOG BRATSTVA. U nedjelju 8. listopada održaje se skupština Velikog Križarskog Bratstva. Svako Bratstvo treba da pošalje na istu svoje opunomoćene delegate. Koje Bratstvo nije u mogućnosti, da pošalje delegata, neka tada pošalje samo punomoć. Zastupana moraju biti sva Bratstva.

GODIŠNJE SKUPŠTINE. Rujan je mjesec održavanja glavnih godišnjih skupština pojedinih Bratstava. Neka se na tim skupštinama stvori plan za čitavu radnu godinu 1939.—1940. Neka Bratstva nastoje, da rad ove radne godine što više napreduje, osobito rad Križarskih Okružja i Krajevnih odbora. Zapisnici skupština neka se pošalju staleškim Zajednicama odmah nakon održanja istih.

MADARSKI JEZIK NA BEOGRADSKOJ PREPARANDIJI. Odlukom ministra prosvjete beogradska muška učiteljska škola otvorit će ove godine dva razreda, od kojih će u jednome biti nastavni jezik mađarski. U to mađarsko odjeljenje bit će primljeno 30 učenika.

SVIM NASIM POVJERENICIMA prilazemo ovaj put naše čekovne uplatnice toplom molbom, da nam odmah podmire zaostalu pretplatu za ovu i prošle godine, da i mi uzmognemo udovoljiti svojim obvezama prema Tiskari. Požurite se, braćo, ne želite li, da inače budemo prisiljeni obustaviti daljnje izdavanje lista, koji nam je i te kako potrebit u ovim sudbonosnim časovima. Položite tom prilikom i koji milodar!

Razne vijesti

IZRADA METALNOG ALUMINIJA U LOZOVCU. U novoj tvornici aluminium-oksida, koja je proljetos dovršena u Lozovcu u okviru »Fabrike aluminiuma a. d.«, izrađeno je dosad iz domaće boksite već oko 100 vagona najčistijeg aluminium-oksida, koji je zatim preraden elektrolizom u metalni aluminium. Kapacitet nove tvornice iznosi oko 320 tona gline mjesečno ili oko 4000 tona godišnje. Time je obezbjeđena sadašnja potreba za izradu 2000 tona metalnog aluminiuma godišnje. Međutim lozovačka tvornica namjerava, da i dalje povećava svoj proizvodni kapacitet instaliranjem nove serije elektrolitičnih peći, tako da se dostigne proizvodnja od blizu 3000 tona aluminiuma godišnje. Svi su izgledi, da će, paralelno s pojačavanjem kapaciteta elektrolize biti postepeno pojačavan kapacitet nove tvornice aluminium-oksida (glinice) u Lozovcu. Novosagrađena kalorična centrala u Lozovcu omogućila je ovoga ljeta održanje punog rasnog kapaciteta elektrolize aluminiuma i pored toga, što je vodostaj rijeke Krke bio u srpnju i kolovozu nizak pak time i proizvodnja električne energije u tamošnjoj hidrocentrali nedovoljna, da sama obezbijedi potrebnu količinu električne energije za Lozovac.

»SAMOUPRAVA« — TJEDNIK. Glavno glasila JRZ »Samouprava« od dnevnika pretvara se u tjednik.

VAŽNE ODLUKE MINISTARSKOG SAVJETA. 20. t. mj. prihvaćene su uredbе: o suzbijanju skupoće, sniženju cijena soli, pomoći obiteljima vojnih obvezanika, o smjenjivanju zastupstva u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani. Tako je usvojen u načelu predlog uredbe o suzbijanju skupoće. Tom uredbom obuhvaća se čitav niz predmeta, čije će se cijene kontrolirati (živežne namirnice kao i ljudska hrana, stočna hrana, odjeća i obuća, ogrijev, rasvjeta, poljodjelske sprave i sredstva za poljodjelsku proizvodnju, pogonski građevni materijal, stanovi i lokali, materijal i oruđe za proizvodnju spomenutih predmeta kao i svih ostalih predmeta, koji su od prijekne potrebe, a ne služe luksuzu). — Na predlog ministara financija zaključeno je u načelu, da se snizi cijena soli i to cijena soli za stoku od 1.25 na 0.50 dinara, za ljude od 2.50 na 1.50 iznositi će približno 150 milijuna dinara, ako se sol za ljudsku upotrebu snizi na 1.50 iznositi će približno 150 milijuna dinara, a ako se snizi na 1 dinar iznositi će oko 200 milijuna dinara. Uredba o tom bit će obipelodanjena za koji dan. — Ministarski savjet odlučio je, da se obiteljima obvezanika, koji su pozvani na vojnu vježbu, a nemaju sredstava za uzdržavanje dade potrebna državna pomoć. Ministarski savjet usvojio je gledište, da se isto tako, u koliko bi od zemljoradnika bila uzimana stoka za vojne potrebe, ta stoka plaća. Ministarski savjet donio je uredbu, na osnovu koje se može izvršiti smjenjivanje zastupstva i gradskih načelnika, odnosno postaviti komesara u općinama Beograda, Zagreba i Ljubljane.

UNIFORMIRANI SLUŽBENICI BANOVINE HRVATSKE DOBIVAJU GRB BANOVINE. Uniformirani službenici banovine Hrvatske nosit će na službenim kapama značku, na kojoj će biti hrvatski grb i iznad njega kraljevska kruna. Soferi banovine već su dobili te značke. Oko grba je zlatno klasje ili ne, već prema položaju službenika. Tako n. pr. osobni šofer banovine ima zlatno klasje, ostali ga nemaju.

NOVI PREDSEDNIK BEOGRAD-SKE OPĆINE. Razriješen je dužnosti dosadašnji predsjednik beogradske općine Vlada Ilić. Na njegovo mjesto postavljen je bivši ministar financija dr Vojin Gjurčić.

VULKAN ETNE OPET U DJELOVANJU. Opet je Vulkan Etnarazio svoje podzemno djelovanje. U Katanu zabilježeno je više snažnih zemljotresa. Prema dosadašnjim podacima nema štete.

RADOVI NA ZAGORSKOM VOĐOVODU, poslije dužega zastoja, bet će opet nastavljeni.

Doba molitve!

Koncem prošloga mjeseca Sv. Otac Papa upravio je u ime Božje dirljivu poslanicu svemu svijetu, da mu preporuča i isposluje pravedni mir.

Rat već bjesci u većem dijelu Evrope. Ipak još uvijek je aktuelan poziv Papin: može se, mora se uvijek moliti.

Mi imamo dva nepobjediva oružja: ono pokore i molitve. Treba upotrijebiti oboje: jedno iza drugoga.

Najprije pokoru. Treba činiti pokoru, jer grijesi su oni, koji nad čovječanstvo izazivlju kazne Božje.

Koliko grijeha!

Kad će prestati grijesi, prestat će i kazne, i bičevi.

Činimo pokoru za naše vlastite grijeh i za grijeh braće naše.

Gospodin je uvijek primao i ovakvu zamjenu. Malo nevinih može spasiti mnogo grješnika! Koja utjeha!

A zatim moliti: prositi Isusa, da dade te se opet povrati duga pravednoga mira, prositi s pouzdanjem i postojanošću.

Gospodin hoće da Ga molimo i u času, kad se čini, da nas ne sluša.

Pouzdamo se u Gospodina!

Sve naše organizovane katolike i katolikinje napose pozivamo, da budu apostoli ove misli u ovim sudbonosnim časovima.

Činimo pokoru i potičimo druge na pokoru!

Molimo i poradimo, da drugi mole!

I svoje pouzdanje stavimo u Gospodina, koji je dobar!

Nakon Križarskoga dana

Pred »Križarski dan«, koji je ove godine službeno proslavljen u nedjelju 17. rujna, zamoljena je čitava hrvatska katolička javnost, a osobito preč. svećenstvo, za moralnu i materijalnu pomoć križarskoj organizaciji, koja već skoro deset godina okuplja i uspješno u katoličkom duhu uzgaja hrvatsku mladež po svim našim krajevima. Posebno sam ja kao generalni duhovnik te organizacije zamolio pošt. braću svećenike (župnike), da bi u duhu odredaba preč. Episkopata obavili javno sakupljanje po svojim crkvama u korist križarske organizacije i da bi ubrani novac što prije poslali Velikom Križarskom Bratstvu, Zagreb, Palmotićevo ul. 3. (ili čekovnom uplatnicom br. 37271).

Posebno sam se pak pismom obratio i na neke pojedince molbom, za koju sam bio siguran, da mi je ne će odbiti, jer se radi o veoma važnoj stvari, a za dobro

Božje stvari u našem narodu. Mnogi su već odgovorili djelom na oba moja pisma, i ja im najsrdačnije zahvaljujem u ime cjelokupne križarske omladine. One pak, koji to do sada nisu dospjeli, najljepše molim i pozivam, da to učine naknadno, jer je još uvijek vremena.

Ja sam duboko uvjeren, da će hrvatska katolička javnost znati ocijeniti važnost križarske organizacije za današnje vrijeme. Organizacija je to, koju su pohvalili i Sv. Otac i mnogi naši nadbiskupi i biskupi. Zato je dužnost sviju nas, da je podupremo i moralno i materijalno u ovim vremenima, kada ona proiziljava sa svima nama tako teške časove.

Na svima uslugama u ime svih križara i križarica kao njihov generalni duhovnik najsrdačnije zahvaljujem. Bog živi!

Msgr dr Milan Beluhan, kanonik v. r.

Život Šibenika

IMENDAN PREUZV. BISKUPA. U subotu 30. t. mj. naš preuzv. biskup i apostolski administrator slavi svoj imendan. U ovim teškim vremenima potrebni su nam više no ikad pastiri uznemirenih ljudskih duša. Već punih 17 godina stoji naš preuzvišeni na čelu naših dviju biskupija i s najvećim samoprijedorom vrši ulogu dobra Mažuranićeva pastira, koji uvijek sve, što kaže riječju, potvrđuje činom. Prilikom imendana naši će vjernici pristupiti sv. pričesti i prikazati svoja dobra djela i molitve za dug, sretan i blagoslovljen život Njegove preuzvišenosti. Uredništvo »Katolika« pridružuje se bezbrojnim čestitarima i štovaocima te zajedno s njima iskreno čestita i prosi od Gospodina sve ono, što je najbolje.

VANJSKA SVEČANOST SV. MIHOVILA ARHANDELA. Sv. Mihovil arhandeo jest zaštitnik našega grada i biskupije. Nažalost naš svijet više to ni ne zna a u starim vremenima blagdan sv. Mihovila slavio se s najvećim slavljem uz sudjelovanje cijeloga grada i sviju vlasti, kao gradski patron. Blagdan sv. Mihovila slavi se u petak 29 t. mj. i toga dana bit će u 9.15 s. pjevana sv. Misa, dok vanjska svečanost slavi se u nedjelju 24. t. mj. u katedrali. Ujutro u 5.30 s. župska sv. Misa. U 7, 8 i 9 s. tih sv. Mise. U 11 s. svečana sv. Misa uz asistenciju preuzv. biskupa.

Širom svijeta

HITLER U DANZIGU. Voda Reicha i drž. kancelar g. Hitler 19. t. mj. u svom govoru u Danzigu među ostalim je izjavio, da je Njemačka spremna, da vodi rat do kraja, ne tri, već više godina. Ponovno je naglasio, da je kao konačne usvojio granice Njemačke na Zapadu i na Jugu te da dosadašnja Poljska ne će uskrsnuti, jer je to odluka i Rusije. — Francuzi i Englezi su ovim povodom naglasili: »Odluka o ratu, i nakon katastrofe Poljske, ostaje za nas neopoziva. Nikakve prijetnje ne će nas odvratiti od cilja. Naše napredovanje bit će sistematsko, ali će se mudro ubrzavati.« Chamberlain u svom govoru u Donjem Domu 20. t. mj. rekao je: »Naš cilj sastoji se u tome, da oslobodimo Evropu od stalnoga strahovanja od njemačkoga napadaja«.

BLAGOSLOV ZA DOBRU SMRT bit će u katedrali u nedjelju 24. t. mj. u 5 s. uvečer.

MILOSTINJA ZA SJEMENISTE. U nedjelju 24. t. mj. po svim našim crkvama preko svih sv. Misa sakupljat će se milostinja za uzgoj svećeničkoga pomlatka. Potrebe su našega sjemeništa velike, pa ovom prilikom neka se vjernici sjete svoga sjemeništa, koje je za sve nas jedina nada i uzdanica u vjerskom, kulturnom i političkom pogledu. Poslije sv. Mise po naredbi preuzv. biskupa izmolit će se 5 Očenaša za naš svećenički pomladak.

SV. JERONIM, zaštitnik Dalmacije, slavi se u subotu 30. t. mj. U stolnoj bazilici sv. Jakova bit će ujutro u 5.30 s. župska sv. Misa. U 7, 8 i 9 s. tih sv. Mise. U 11 s. pjevana sv. Misa. Popodne u 5 s. blagoslov s Presvetim.

»UBOSKOM DOMU«, da počaste uspomenu pk. č. M. Josipe Bolanča, darovali su: Dr Josip Pasini Din 30, Fany Pavlović Din 20 i dr Justo Matačić Din 10. — Odbor najljepše blagodari.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVI-JETLA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (24.—30. IX.): da nas Bog sačuva strašnoga biča rata i dade mir u danima našim — Don Ante Radić.

KAT NA MORU. Englesko ministarstvo mornarice javlja, da je veći broj njemačkih podmornica uništen, a njihova posada spašena i zarobljena. Englezi kontrolišu sve brodove na moru, pa i one neutralaca. Zaplijenjene su velike količine robe, određene za Njemačku. Nijemci su ipak potopili i kroz prošli tjedan nekoliko ratnih i trgovačkih brodova.

POLJSKA KATASTROFA. Poslije prodiranja ruskih četa u Poljsku i daljnjih napredovanja njemačkih četa raspršena poljska vojska nalazi se očigledno u sve većem rasulu, i ako daje posljednji grčeviti otpor. S njemačkim četama još se bori na tri mjesta: u tvrđavi Modlin, duž rijeke Bug, gdje se vode vrlo ogorčene borbe, i kod Kutnog, gdje se bori, da se probije do Varšave. Predsjednik republike, poljska vlada, diplomatski kor, maršal Rydz-Smigly s cijelim poljskim generalštabom napustili su Poljsku i

prešli u Rumunjsku. Rumunjske vlasti zamolile su nato poljsku vladu, da se ne zadržava u Rumunjskoj. Stoga će otići u Francusku, gdje će nastaviti svoju djelatnost.

SOVJETSKA BLOKADA ESTONSKE OBALE. Sovjetska ratna mornarica počela je blokirati obale Estonske, jer sovjetska vlada optužuje estonsku vladu, da je s njezinim znanjem i uz njezinu pomoć pobjegla poljska podmornica. Osim toga Sovjeti optužuju estonsku vladu, da potajno pomaže i neke druge podmornice, pa su zbog toga jedinice sovjetske ratne mornarice preuzele na sebe brigu, da se osigura neutralnost Estonske.

ČETVRTA DIOBA POLJSKE. U Berlinu tvrde, da su se sovjetska i njemačka vojna misija već sastale i sporazumjele, koje će dijelove Poljske okupirati sovjetske, a koje njemačke čete. Bjalistok i Brest Litovsk pripast će Sovjetskoj Rusiji, a o Lavovu se vode pregovori. Ruska i litvanska vlada raspravljat će ovih dana, pitanje Vilne, za koju se vjeruje, da će dati Litvi.

RUSKA INTERVENCIJA U POLJSKOJ. 17. t. mj. u 4 s. ujutro sovjetske čete duž cijele sovjetsko-poljske granice prešle su u Istočnu Poljsku. U noti, predanoj poljskom poslaniku u Moskvi, rečeno je, da sovjetske čete prelaze granicu, da zavedu mir i red u istočnom dijelu Poljske te da zaštite tamošnje ukrajinsko i bjelorusko stanovništvo, pošto poljska država više ne postoji i pošto poljska vlada, koja se nalazi u bijegu, nije u stanju, da ga zaštiti. K tomu je sovjetska vlada izjavila, da i dalje zadržava neutralnost u sadašnjem ratu u Evropi. — Sovjetske čete nastavljaju okupaciju istočnog i južnog dijela Poljske. Sovjetski tankovi već su sa dvije strane ušli u Lavov.

VARŠAVA SE JOŠ DRŽI! U predgradima Varšave vode se strahovite borbe. U borbama sudjeluje teška artiljerija i mitraljezi. Duh poljske vojske i varšavskog građanstva je ipak odličan. Cijeli svijet se divi junaštvu mučeničke Varšave.

BORBA OKO SAARBRÜCKENA još uvijek se vodi najvećom žestinom. Nijemci vrše očajničke napadaje, da bi oteli Francuzima zauzete dragocjene položaje, ali uzalud. Francuske i engleske čete odbile su sve te njihove napadaje.

DR PETAR ŠMIG: NJEGA TIJELA. Već se davno osjećala među hrv. katolicima živa potreba jednoga pouzdanog priučnika, koji bi nam dao odlučnu i ispravnu uputu u neobično teškom području raznovrsnih potreba i zahtjeva tijela. Tu je zadaću odlično izvršio prof. dr Šmig. Čitavo je djelo zadahnuto ljubavlju prema čovjeku i znanjem jednoga uvjerenog katolika i liječnika duša. Knjiga je namijenjena roditeljima, odgojiteljima, liječnicima i starijoj omladini, koja se sprema na brak. Upućuje nas o našem pravu na svoje i tuđe tijelo, govori o životu začetoga čeda, o sprečavanju poroda, o modi, o stidui, o predaji svoga tijela, o nježnostima, o djelomičnoj suzdržljivosti, o bolesti, o sportu, o njegi tjelesne ljepote i opasnoj igri s tijelom. Osim toga ima u knjizi još mnogo savremenih pitanja, obradenih prirodnom vještinom i taktom, a potrebnih za uređan kršć. život. Djelo se dobiva kod naklade Fides, Senj, Hrv. Primorje uz cijenu od Din 12.

Naši dopisi

PREKO

O novoj crkvi. Odbor za gradnju nove crkve, iza duže stanke radi nerodice maslina zadnjih godina i mršavijih milodara iz Amerike zbog novčane krize, odlučio je napokon, da nastavi s radnjom na novoj crkvi, u koliko to raspoloživa sredstva dopuste. G. ing. Stuparić već je dolazio, da pregleda i dade upute za nastavak radnje. Milodari prikupljeni od lanjske godine jesu: Frane Oven, industrijalac u Zagrebu, 500 Din; don Ivan prof. Pulišić — Olib 500 Din; milodari župljana: I. Din 540, II. Din 121, III. Din 145, IV. Din 228; preuzv. biskup Josip M. Carević — Dubrovnik Din 200; don Danko Lepeš, župnik Trsteno, Din 200; župa Smokvica na Korčuli Din 100, Šime Nižić, trgovac u Preku Din 2000, Banska Uprava u Splitu Din 10.000, od rasprodanog ulja, poklonjenog od župljana. Din 10.000. — Svega Din 24.534.